

quod uerbum ebraicum *mesra* & hic & super *lxx*. ^{archon} *אֶלְחָנָן* id est principatum interpretati sunt. Pro quo nos super principatum hic impium uertimus. Aquila autem uerbi ambiguitate deceptus. ^{metron} *מֶטְרוֹן* id est mensura interpretatus est. quod & ebraice et latine eodem appellatur nomine. Hec dubitare poterit de multiplici saluatoris imperio & pace quod non habeat finem. quod in psalmis legitur. postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam & possessionem tuam terminos terrae. Et rursum. & multitudo pacis donec auferat luna. id est usque ad consummationem seculi. Principatus autem illius et impium erit super solis & regnum dedit. quod per captiuitatem babiloniam fuerat dissipatum. ut confirmet illud & roboret & doceat esse perpetuum. ne causa dei promissio iudicet ab incarnationis tempore usque in sempiternum. Propterea autem helius id est emulatio domini exercituum facit hoc. quia ipsi cum ad emulationem prouocauerunt in his qui non erant dei. & ille eos prouocauit ad emulandum ingentem quam non erat gens. Cepta emmanuel & nascens pueri de uirgine propheta ex eo loco ubi dicitur ad achah. pete tibi signum a domino deo tuo. uersiculo isto finita est. quod inferunt helius domini exercituum faciet hoc. Hic ad reliqua transeamus. Explicit liber. iii.

HIC QUALES DICTA VS LIBROS. Incipit liber. quartus. Deposuit in esaiam. & per diuinitatem uisionum accensum. alius contrahit. alius extendit. Itaque finito tercio uolumine. transimus ad quartum. qui tertia mensura uersuum prioris minor est. presertim cum quoniam quae huic libro subieciuntur. historice explanationis sit et pene duplicem numerum habeat. Dum enim uolumen euuoluta diuidere. et olim interpretata transire. quasi inter duas pontices *ΕΠΙΤΑΥΤΟΑΑ*. nauiculam nostram direxerimus. quae flante spiritu sancto & domino saluatore cursu dirigente. nostrum elabemur in pelagus. dicente te uirgo christi custochium. aquattuor

similitudines
ταλ' ΕΠΙΤΑΥΤΟ
ΤΑΑ ΑΑ. ταλ'
direxerimus.

uentis celi ueni spiritu. & mortui ossa uiuifica. ut quae iacebant inter puluere spirante domino suscitantur. **U**erbum misit dominus in iacob. & cecidit in israhel. & sciet populus omnis effraym et habitantes samariam insupbia et magnitudine cordis dicentes. lateres ceciderunt. si quadris lapidibus edificabimus. Siccum omnes succiderunt. si cedros immutabimus. Et eleuabit dominus hostes rasin super eum. & inimicos eius intumultum uertet striam. ab oriente et philistinum ab occidente. & deuorabunt israhel toto ore. In omnibus. huius non est ausus furor eius. si adhuc manus eius extenta. Et populus non est reuersus ad penitentem se. & dominum exercituum non exquisierunt. Legimus super quod in diebus achah filii ioatham filij ohi regis iuda ascenderit rasin rex sirie. & faceret filius romelie rex israhel in iherusalem ut expugnarent eam. & quod missus sit esaias propheta in occursum achah cum iasub filio suo ut ei diceret. ne timeret. & cor illius ne formidaret aduobis. caudis titonum fumigantium. eo quod in ipsis esset sirie & israhel impium finiendum. Quomodo non credente propter rei magnitudinem. & praesens periculum. iubet ut sibi postulet signum. Et quia idolatres hoc quod facere noluit. propterea dominus nequaquam ipsi regi si domui dedit dat signum filii sui de uirgine nascituri. ad cuius inuocationem sint de imminente periculo libati. & cetera quae usque ad praesentem locum interpretati sumus. Multum igitur misterium in medio positus. non reuertitur ad id quod cepit. et cusionem rasin et ephraym hoc est sirie & samarie uaticinat. Verbum inquit misit dominus in iacob. et cecidit in israhel. Apud ebraeos dabar quod tres litteras scribit consonantes. *dab*. & *res*. pro locorum qualitate si legatur dabar. uerbum significat. si deber. mortem & pestilentiam. Quam ob causam plerique sermonis ambiguitate decepti. non uerbum dicunt missum esse si mortem. Misit igitur dominus uerbum in iacob. & cecidit in israhel. Regnare uoluit iuda. ut iacob propheta in genesi. & israhel hoc est decem tribus. sibi impium uendi

for 35

erant pcessit defontib; ist. Melius autē ē ut sion id ē speculā insublimib; collocatā inter
ptēm cēclām. de q̄ et quinquagesimū psalm̄ canit. Benigne fac in bona uoluntate tua sion.
et edificent̄ muri iherusalē. ita acceptabile fiat in ea dño sacrificiū iusticie oblationes &
holocausta et uittulus. quē filio penitenti pat̄ clemētissim̄ immolauit. Exple lib. iiii.

LVRES ANNI SVNT QVOD A SCē MEMORIE Incip̄ liber. quintus.

Iuuo amabili epō. rogat̄ ut indecē esaię scriberē uisiones pangustia
illius tēporis quid m̄ uideret̄ insolis breui sermone p̄fūmā historiam.
tāquā qđ petebat edisserens. nē atē dyaonon utan. custochiū cogor mat philoponotax
intotū pphetā cōmentarios scribere. et interim orationib; tuis ad babylonē
usq; puenim̄. quę p̄ma. x. uisionū ē de quib; ante iam dixi. Sup̄ fluum
autē m̄ uisū ē aut eadē rursus iterare. aut in uno ope diūsas sententias pmere.
Unde quint̄ in esaiā lib hic ē quondā solus edit̄ ē. quo ad calcē usq; plecto. secti
uoluminis iuxta tropologiā arripuim̄ exordiu. & eadē te dñm dep̄cāte sp̄ualis
intelligentie culmina psequim̄. Huc usq; papa amabilis & lum̄ karitatis. & nomen.
ac m̄ omniū quos terra genuit amantissime plitteras flagitabas. ut ibi. x. uisiones
quę in esaiā obscurissime sūt. historica dispositioē dīsseret̄. et omīssis nrōx cōmentariis
qui uarias opinationes secuti. multa uolumina ediderūt. ebraicā pandere ueritatem.
meq; retractantē & molestissimū explanatiōnū gen̄ intemp̄ aliud differentē. sepius

cōponebas. Hoc autē anno misisti filiū nr̄m heracliu diaconē. qui me manu oferta in uis uo
caret et pmissū p̄monita exigeret. Qđ ḡ faciā. sub cam ne op̄ in quo uiri eruditissimi sudaue
rūt. Origenē loquor & eusebiū pamphili. quorū alter liberis allegorię spaciū euagat̄. et int̄
pretatis nominib; singulorū. ingenuū suū fac̄ cēclę sacram̄ta. Alter historicā expositionē repro
mittens titulo. Int̄dum obliuiscit̄ p̄positi. et in origenis scita ēcidit. an taceā et apte huius
generis expositionē nescire me dicā. & quando t̄ potero psuadere. me n̄ potuisse magis
quā noluisse. quorū alterū inbecillitatis ē. alterū sup̄bie. Quib; abductus causis. malui atē in
geniū meū quā uoluntatē queri. Breuitq; annotabo qđ didici fundam̄ta iacens scripturarū.
Ceterū si aut tu uolueris aut spaciū fuerit. & uoluntati nr̄e xp̄e annuerit. spiritale sup̄
struendū ē edificiu. ut inposito culmine pfecta cēclę ornām̄ta monstrem̄. Aposuisti de
ysaiā uisionē babylonis et philistim et moab & damasci. egiptiq; et deserti maris. & idu
meę. & arabie. et uallis uisionis et tyri. quas si latius nitā exponere. multis libris opus
erit. & exactoris mei nauigatio in annū alterū differet̄. Itaq; ut uis singulis testimoniis
breues sententiolas coaptabo. ut non tam exponā quid sentiam. quā paucis uerbis sentienda
dimittā. Dictam̄ hęc non scribim̄. currente notariorū articulo. currit oratio. Nolumus
enī nr̄a laudari s; p̄phete dicta intelligi. nec iactam̄ eloquentiā. s; scientiā querim̄ scrip
turarū. Incipiam̄ ḡ ab ababylone. Vñ babylonis. quod uidit̄ ysaias filius amos

Verbū ebraicū. messa. ut on. ut pondus. intelligi potest. & ubicūq; p̄positū fuerint. minarū
plena sunt quę dicunt̄. Vnde miror̄ lex translatōres. in rō. tristi uoluisse ponere uisio
nē. S; de hoc alias. nē qđ cepim̄ exequam̄. Babilon fuit metrop̄ chaldeorū. cui rex na
buchodonosor cunctis usq; ad ethiopiam gentib; sup̄atis. inter ceteras uastauit et iudeā

Vol 13